

Can Sala de Dalt

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Límit entre els termes de Vallirana i Torrelles de Llobregat. Sota el Puig Vicenç.
Emplaçament Al capdamunt de la riera de Can Sala. S'accedeix des del camí de Can Sala de Baix, deixant a esquerra el trencall que mena a Torrelles i continuant recte cap amunt de la muntanya.

Coordenades:

Latitud: 41.371122611799
Longitud: 1.9526350939251
UTM Est (X): 412411
UTM Nord (Y): 4580485

Classificació

Número de fitxa 08068 - 80
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Modernisme Popular
Segle XX
Any 1904
Autoria de l'element: Josep Font i Gumà
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Tipus de protecció: Xarxa natura 2000
Europea – Atributs inspire: Natura 2000 – Àrea especial de conservació
Observacions protecció: BCIL – 483-I
Pla Especial i catàleg del patrimoni arquitectònic i ambiental de Cervelló, 2017. PEPAAC – ph-60
Data aprovació: dt., 02/05/2017 - 12:00

Número inventari	IPAC 18256
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08067A018000770000AH
Fitxes associades:	
<u>Font de can Sala de Dalt</u>	
Autoria de la fitxa	Juana María Huélamo Gabaldón - Kuanum
Data de registre de la fitxa:	ds., 27/01/2024 - 23:40

Descripció

El conjunt arquitectònic es troba en una ubicació privilegiada que domina tota la plana del Baix Llobregat. Aquest conjunt està format per diversos cossos principals construïts en diferents períodes.

La major part de les edificacions tenen teulades a dos vessants i parets de maçoneria pintades de blanc.

L'arquitectura del conjunt ha evolucionat i crescut en funció de l'ús agrari de la masia, inicialment centrada en la vinya (amb cups) i posteriorment en l'horticultura.

Un dels elements destacats és la font amb berenador i la mina que li proporciona aigua.

Una de les edificacions més rellevants del conjunt té una façana d'estil modernista construïda amb maó vist. Aquesta presenta pilastres de maó vist que emmarquen el portal d'accés, amb una llinda d'arc escarser. Les pilastres estan decorades amb cassetons ceràmics de trencadís multicolor. El frontó de coronació de la façana està rematat amb merlets decorats amb rombes de ceràmica multicolor. Per sobre de la portalada hi ha un balcó corregut protegit per una barana de ferro forjat recargolat. Damunt del portal d'accés hi ha una reixa rectangular amb decoració geomètrica, que inclou la data de construcció (1904) i les inicials del propietari de l'època, Rossend Valls.

Observacions:

Actualment, el mas presenta un aspecte selvàtic, envoltat d'esbarzers i pinedes.

Història

No es coneix l'origen d'aquest antic mas de muntanya, tot i que Llurba (2021b: 190-204) en segueix la línia de propietat fins al segle XVI. La primera documentació referida a la seva existència data del segle XIII, on se cita com "mas Sitjar" (Llurba, 2021b: 197). Aquesta referència toponímica és interessant perquè menciona l'existència de sitges al seu territori. L'any 1590, el mas també s'esmenta sota la mateixa denominació ("mas Sitjar"), i en aquell moment era propietat de Salvador Sala (Llurba, 2021b: 190).

En el Qüestionari de Francisco de Zamora de l'any 1789, es fa referència a la casa situada en un planell. El mas va romandre en mans de la família Sala fins a l'any 1893, quan Josep Sala el va vendre a Josep Sans Pi, un ciutadà de Barcelona. Sis anys després, Sans Pi va vendre la finca a Rossend Valls Peña, un comerciant

de Barcelona.

Durant la Guerra del Francès, el mas es va convertir en un lloc de culte i salvaguarda dels objectes litúrgics i valuosos de l'església de Cervelló fins a l'any 1814 (Llurba, 2021b: 202-203).

A inicis del segle XX, Rossend Valls Peña, o potser el seu fill Josep Valls Marquès, van fer alguns arranjaments a la casa, probablement creant la nova façana d'estil modernista. Rossend, originari del poble de Sants, era tintorer de roba en el sector tèxtil i va comprar la finca perquè li agradava anar a caçar. Era el tenyidor de la fàbrica de sedes coneguda popularment com El Molí (Roig, 2016: 10).

L'any 1904, probablement es va construir una nova torre, tal com es pot veure a la reixa sobre la porta d'accés a aquesta part de l'edificació.

Després de la guerra civil, l'any 1946, els successors de Rossend van vendre la finca a Antoni Llopart Roig, un industrial de Barcelona. No obstant això, la finca va ser recuperada per la família original l'any 1954. Van introduir millores a la casa i a les pràctiques agrícoles, incloent-hi la instal·lació d'un hivernacle per cultivar verdures d'alta qualitat.

Del cos d'edificació modernista (torre), Josep Riba Joan, un altre propietari del mas, l'any 1947 diu:

"(..) pero un día fue a cazar allí un señor que tenía una fábrica de colores en Barcelona y le gustó tanto aquello que compró la finca y construyó allí una torre que les costó mucho más que la finca entera quizá cuatro veces más, pues los materiales debían llevarlos allí a lomo de caballerías y los albañiles y peones debían de andar una hora a pie para ir y otra para volver y así durante dos años. Pero el propietario estaba muy satisfecho. Los primeros años subía a pie desde el pueblo todos los sábados para volver los lunes a Barcelona. Cuando aquel señor se hizo viejo subía y bajaba con su borrico, pero él estaba loco para vivir en aquellas montañas sin otro ruido que el canto de los pájaros que cantaban lo mejor que sabían. Al lado de la torre había una vivienda muy sencilla para el colono que tenía muy buenos tratos: seis pesetas diarias, todo el terreno que quisiese cultivar y casa franca (..)" (Llurba, 2021b: 203-204).

L'any 1996, l'Ajuntament de Cervelló va aprovar la creació d'una fundació per al Desenvolupament Cultural, Econòmic i Mediambiental de Cervelló i La Palma, amb seu a la masia.

Posteriorment, des de l'any 2014, la finca va passar a ser gestionada per una associació en defensa dels animals, "DAYA Cervelló", en col·laboració amb la Fundació Altarriba. Aquesta associació va assumir la gestió de la finca, que es va anomenar "santuari de Cervelló".

Actualment, el mas es troba en venda.

Bibliografia

AMB (2016) Text refós del pla especial i catàleg del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Cervelló. S.Ll. Àrea Metropolitana de Barcelona.

LLURBA RIGOL, Josep (2021b) Les masies de Cervelló, La Palma de Cervelló i Vallirana. Nèctar Editorial. Torrelles de Llobregat.

ROIG, Maria Dolors (2016) La fàbrica de Sedes o el Molí. Sauló, número 6. p. 8 a 10. Cervelló. Edit: Segle IX.

Enllaços d'interès:

[Cercador de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

